

Ірина Бойко

кандидатка юридичних наук, доцентка,
доцентка кафедри адміністративного права
Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого
(Харків, Україна)
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-3878-5985>
ir_boiko@ukr.net

УДК 342.9

СТРОКИ В АДМІНІСТРАТИВНІЙ ПРОЦЕДУРІ

АНОТАЦІЯ. Важливим чинником у адміністративній процедурі є фактор часу, що впливає на можливість особи реалізувати свої права, виконати передбачені законом обов'язки, а також на перебіг розгляду публічною адміністрацією справи щодо особи.

Метою цієї наукової статті є дослідження сутності строків та інших темпоральних категорій у адміністративній процедурі, зокрема, розмежування їх змістового наповнення, окреслення практичного значення строків, розподіл їх на види, що має практичне значення у правозастосуванні, аналіз законодавчих приписів щодо обчислення строків у адміністративному провадженні, їх поновлення, продовження, зменшення і зупинення.

У науковій статті підкреслено, що Закон України "Про адміністративну процедуру" є актом загального характеру, який установив універсальні положення про строки в адміністративній процедурі та порядок їх обчислення. Авторка констатує відсутність єдиного підходу в нормотворчій техніці до вживання категорій "строк" і "термін", що породило хаотичність їх закріплення у законодавчих актах. Виокремлено відмінності у змістовому наповненні цих категорій, що дало змогу їх розмежувати. Підкреслено важливість дотримання строків при здійсненні адміністративного провадження, що забезпечує особі юридичну визначеність і прогнозованість у відносинах з публічною адміністрацією і, урешті-решт, гарантує верховенство права. Важливість строків у адміністративному провадженні підтверджується їх закріпленням у таких принципах адміністративної процедури, як своєчасність і розумний строк, що зобов'язують адміністративний орган діяти швидко при вирішенні адміністративної справи, зважати на значущість адміністративного акта для особи, а й дають змогу ураховувати завантаженість, складність справи та інші чинники.

Авторка навела види строків у адміністративній процедурі, зокрема, строки ініціювання адміністративного провадження та процедурні строки, строки для особи та для адміністративного органу, строки, що встановлюються законом, і такі, що визначаються адміністративним органом, преклюзивні строки.

Проаналізовано порядок обчислення строків, зокрема, установлення початкового та кінцевого моментів, а також правила щодо поновлення пропущеного строку, його продовження, зменшення, зупинення.

Ключові слова: адміністративна процедура; строк; адміністративне провадження; адміністративна справа; принципи; адміністративний акт; процедурне рішення; процедура дія; розумний строк; своєчасність.

Реалізація суб'єктивних публічних прав і виконання особою покладених на неї обов'язків тісно пов'язані з фактором часу. Правовідносини, що складаються в особи з публічною адміністрацією, виникають, розвиваються у

часі та в певний момент можуть бути припинені. Строк як темпоральна величина впливає і на перебіг правовідносин, і на їх виникнення та припинення. Часові параметри пов'язані з юридичними фактами та правовими наслідками, як-то виникнення права, можливість його реалізації, необхідність виконання обов'язку та його припинення.

Як юридична категорія і правове явище строки доволі докладно досліджені вченими, що здійснюють наукові розвідки у царинах цивільного права і процесу, кримінального права і процесу, адміністративного судочинства. Проте в адміністративному праві це питання майже не висвітлено. Така ситуація пояснюється відсутністю впродовж доволі тривалого часу в Україні законодавчого акта, який би встановив загальні правила щодо строків у адміністративній процедурі та порядку їх обчислення. Переважно це питання врегульовувалося на підзаконному рівні та для окремих сфер публічного адміністрування.

Ситуація змінилася із набуттям чинності Законом України “Про адміністративну процедуру”¹ (далі – ЗАП), що відбулося 15 грудня 2023 р. Цей Закон регулює відносини, що виникають у публічній адміністрації з особою (фізичною та юридичною) щодо прийняття адміністративних актів, а в певних випадках – і щодо їх виконання. ЗАП установлює правила здійснення адміністративного провадження. Серед іншого цим законодавчим актом закріплені норми про строки та порядок їх обчислення.

У цій науковій статті ми ставимо за мету: проаналізувати юридичну природу строку, порівняти його з іншими темпоральними категоріями в праві; окреслити значення строків у адміністративній процедурі; навести їх класифікацію; проаналізувати окремі аспекти обчислення строків.

Як уже було зазначено, проблематика строків, у тому числі їх обчислення, не набула належного вивчення в науці адміністративного права. Заслужовує на увагу щодо цього наукова стаття С. Короєда “Проблема обчислення загального строку розгляду заяв в адміністративній процедурі припинення громадянства України”².

Натомість існують численні наукові публікації, присвячені строкам у інших галузях права. Найбільш ґрунтовне дослідження строків у приватному праві здійснив П. Гуйван³. Також відмітимо наукові розвідки С. Гусарева⁴, О. Подвірної⁵, Д. Околотенка⁶.

¹ Про адміністративну процедуру: Закон України 17 лютого 2022 р. № 2073-IX <<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2073-IX#Text>> (дата звернення 16.12.2024).

² С. Короєд, ‘Проблема обчислення загального строку розгляду заяв в адміністративній процедурі припинення громадянства України’ [2024] 2 International Bulletin on Public Administration and Legal Affairs 92–97.

³ П. Гуйван, *Теоретичні питання строків у приватному праві* (Право 2014) 632.

⁴ С. Гусарев, ‘Функція строків у цивільному праві України’ [2023] 3(40) Правова позиція 37–144.

⁵ О. Подвірна, ‘Строки та терміни у цивільному праві: темпоральний аспект’ [2020] 8 Юридичний науковий електронний журнал 66–68.

⁶ Д. Околотенко, ‘Процесуальні строки на стадії досудового розслідування’ (дис докт філософії 2024) 37.

Водночас висновки, зроблені дослідниками щодо строків у цих галузях права, не можуть бути цілком прийнятними для сфери адміністративного права. А тому юридичний аналіз строків у адміністративній процедурі та їх обчислення становить не лише теоретичний інтерес, а й зумовлюється потребою вельми практичного значення.

Філософська категорія “час” відбивається у праві в терміні “строк”. Строк є формою руху відносин у часі; це конкретний проміжок часу, що може бути окреслений через початковий і завершальний моменти.

Закон України “Про адміністративну процедуру” регламентує порядок здійснення адміністративного провадження, що відбувається в межах певних часових проміжків. Їх початковий момент, перебіг і завершення мають юридичне значення для виникнення прав і обов’язків учасників провадження, вчинення або утримання від вчинення процедурних дій, прийняття адміністративним органом проміжних (процедурних) рішень, а також остаточного рішення у справі, тобто адміністративного акта.

Для адміністративної процедури властива категорія “строк”. Статті 33 і 34 ЗАП регламентують порядок обчислення строків у адміністративному провадженні та строки вирішення адміністративних справ. Але ЗАП не тлумачить, що означає строк, тому ми виходимо із загальноприйнятого розуміння цієї категорії як проміжку часу, обмеженого початковим і кінцевим моментами.

Для юридичної термінології прийнятними є поняття “строк” і “термін”. Обидві категорії близькі за сутністю, адже є проявом темпоральності у праві. Але змістовно різняться. Якщо строк – це період у часі, то термін – це певний момент часу.

Принагідно зауважимо, що категорія “термін” у праві є багатозначною: по-перше, означає слово або словосполучення, що чітко окреслює спеціальне поняття якої-небудь галузі права; по-друге, є різновидом строку; по-третє, утворює корінь для слова “терміновий” у розумінні “негайний”, “невідкладний”. У науковій статті ми досліджуємо поняття “термін” у розумінні темпоральному.

Категорія “термін” використовується у цивільному праві й визначає момент у часі, із настанням якого пов’язана певна дія або подія, що має юридичне значення. Крім Цивільного кодексу України⁷, його вжито в Кодексі адміністративного судочинства України⁸ (ч. 5 ст. 249) та у Цивільному процесуальному кодексі України (ч. 7 ст. 262) в значеннях і формулюваннях, тотожних за замістом, – ‘з метою забезпечення виконання вказівок, що містяться в окремій ухвалі, суд установлює у ній строк для надання відповіді

⁷ Цивільний кодекс України: Закон України 16 січня 2003 р. № 435-IV <<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>> (дата звернення 16.12.2024).

⁸ Кодекс адміністративного судочинства України: Закон України від 6 липня 2005 р. № 2747-IV <<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#Text>> (дата звернення 16.12.2024).

залежно від змісту вказівок і *терміну*, необхідного для їх виконання⁹. У Кримінальному кодексі України ця категорія вжита в ч. 3 прикінцевих та перехідних положень – Кабінету Міністрів України у тримісячний *термін* з дня опублікування цього Кодексу підготувати та подати на розгляд Верховної Ради України перелік законодавчих актів, які мають бути визнані такими, що втратили чинність у зв'язку з набранням чинності цим Кодексом¹⁰.

Аналіз наведених у Кодексі адміністративного судочинства України та Цивільному процесуальному кодексі України норм дає підстави констатувати, що “термін” як категорія темпорального характеру має змістове наповнення, тотожне з категорією “строк”. Кримінальний процесуальний кодекс України¹¹ зовсім не містить цієї категорії.

У Податковому кодексі України¹² у низці статей вжито категорію “термін” у таких формулюваннях: термін дії договору, термін проведення перевірки, порушення передбаченого терміну, закінчення терміну, перенесення термінів тощо.

У Законі України “Про звернення громадян”¹³ містяться категорії і “строк”, і “термін”. Примітним є те, що в редакції цього Закону до внесення доповнень щодо електронних петицій, був лише “термін”, а в ст. 23¹ “Електронна петиція, порядок її подання та розгляду”, якою Закон доповнений у 2015 р., йдеться вже про “строк”. Обидві категорії вжито в однаковому розумінні.

Отже, можемо констатувати, що законодавець лише в Цивільному кодексі України розмежував категорії “строк” і “термін” за змістовим наповненням. Щодо інших законодавчих актів, то в них спостерігається певна хаотичність і “рандомність” у використанні цих категорій. Така ситуація спонукає до глибшого аналізу цих правових явищ, мета якого – встановити їх сутність, зміст і, як наслідок, необхідність вживання у нормотворчій техніці.

Традиційно під “строком” розуміють певний період у часі, із перебігом якого пов'язана дія чи подія, що має юридичне значення; вимірюється годинами, днями, місяцями, роками тощо. Приміром, у адміністративному провадженні встановлено строк розгляду справи за заявою – за загальним правилом, це 30 календарних днів із дня подання заяви.

Мовознавці так тлумачать слово “термін”. Зокрема, Р. Стацюк відзначає його походження від латинського “terminus”, що означає “кінець, межа,

⁹ Цивільний процесуальний кодекс України: Закон України від 18 березня 2004 р. № 1618-IV <<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15#Text>> (дата звернення 16.12.2024).

¹⁰ Кримінальний кодекс України: Закон України від 5 квітня 2001 р. № 2341-III <<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>> (дата звернення 16.12.2024).

¹¹ Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13 квітня 2012 р. № 4651-VI <<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>> (дата звернення 16.12.2024).

¹² Податковий кодекс України: Закон України від 2 грудня 2010 р. № 2755-VI <<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>> (дата звернення 16.12.2024).

¹³ Про звернення громадян: Закон України від 2 жовтня 1996 р. № 393/96-ВР <<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/393/96-%D0%B2%D1%80#Text>> (дата звернення 16.12.2024).

Ірина Бойко

закінчення”¹⁴. В англійській мові слово “term” було запозичено зі старофранцузької – “terme” (межа).

У тлумачних словниках української мови наведено такі значення категорії “термін”: відтинок, проміжок часу, визначений, установлений для чого-небудь, строк¹⁵; призначений, установлений момент, час виконання або настання чого-небудь¹⁶. У посібнику “Українська ділова мова” 2003 р. рекомендується таке розмежування значень: поняття “строк” вживається лише у значенні відтинку часу, тоді як поняття “термін” – у значенні моменту часу, визначеної дати¹⁷.

Також існує позиція, що строк (його початок і закінчення) обмежуються термінами – відповідними моментами у часі, які визначають календарною датою або вказівкою на подію, що має неминуче статися¹⁸. За такого підходу, вважають науковці, терміни самостійно не існують, а обов’язково входять до складу строків, на що й вказують науковці¹⁹.

У Законі України “Про адміністративну процедуру” також вжито слово “момент” у таких контекстах: “до моменту прийняття адміністративного акта”, “у момент подання заяви”, “з моменту, що передував зупиненню” тощо. Отже, через момент окреслюється початок чи кінець строку або вказується конкретний час, коли необхідно вчинити дії / прийняти рішення. Д. Маріц вважає справедливим розуміння поняття “термін” як моменту в часі²⁰.

Зауважимо, що в науковій літературі акцентується на змістовому розмежуванні категорій “термін” і “момент”. Так, О. Кіріак підкреслює, що

у разі, коли йдеться про лексикологічне та юридичне ототожнення понять “термін” і “момент”, що доволі часто використовуються законодавцем як синоніми, то на стадії практичної реалізації цих положень виникає чимало суперечностей і неузгодженостей. Здебільшого вони пов’язані з невідповідністю загальним правилам обрахування строків, що однаковою мірою стосується як окремих норм, так і цілих нормативно-правових актів²¹.

¹⁴ Р Стацюк, ‘Основні підходи до визначення поняття “термін” у сучасній лінгвістичній науці’ [2016] 5(2) Науковий вісник ДДПУ імені І Франка. Серія “Філологічні науки. Мовознавство” 112–116.

¹⁵ ‘Термін’, *Словник української мови: в 11 т. Т. 10: Т–Ф* (І К Білодід голова редкол, Наук. думка 1979) 87–88.

¹⁶ ‘Термін’, *Словарь української мови: в 4 т. Т. 4: Р–Я* (Б Грінченко упоряд, Київська старина, Лексикон 1996) 257.

¹⁷ ‘Що таке “строк” і що таке “термін”?, *Українська ділова мова: практичний посібник на щодень* (М Гінзбург ред, Торсінг 2003) 592.

¹⁸ С Бичкова, ‘Строк і термін: співвідношення законодавчих понять (на підставі аналізу цивільного законодавства)’, *Українська мова в юриспруденції: стан, проблеми, перспективи: матеріали X Всеукр. наук.-практ. конф.* (Нац акад внутр справ 2014) 62.

¹⁹ С Заставна, ‘Про строки і терміни в національному праві України’ [2013] 2 Наукові записки Львівського університету бізнесу та права 120.

²⁰ Д Маріц, ‘Загальна характеристика строків (термінів) та їх класифікація’ [2007] 33 Актуальні проблеми держави і права 88.

²¹ О Кіріак, ‘Співвідношення понять “термін” і “момент у часі” за цивільним законодавством України’ [2021] 3 Підприємництво, господарство і право 35.

У ЗАП вжито лише категорію “строк”, а в ст. 33 закріплено два способи обчислення строків у адміністративному провадженні: перший – годинами, днями та місяцями, другий – вказівкою на подію, що повинна неминуче настати. При останньому способі обчислення строків застосовується категорія “момент”, яка “прив’язує” настання чи припинення певних можливостей із конкретною датою або юридичним фактом, яким у адміністративному провадженні може бути прийняття адміністративного акта, проведення слухання у справі тощо. Вважаємо, що й вказівка на конкретну дату як подію, яка неминуче має настати, теж прийнятна для адміністративного провадження.

Водночас у Законі України “Про адміністративну процедуру” застосовано підходи, аналогічні тим, що вкладені у категорію “термін” у Цивільному кодексі України. Прикладом є вказівка на день / момент / дату, коли має бути здійснено процедурну дію або прийнято процедурне рішення. Так, у ч. 1 ст. 42 ЗАП встановлено, що заява реєструється адміністративним органом у день її надходження. Інший приклад – адміністративний акт вважається доведеним до відома особи на п’ятий календарний день з дня його надсилання адміністративним органом (абз. 2 ч. 4 ст. 75 ЗАП). У цьому випадку факт доведеності акта виникає саме на п’ятий календарний день, а не раніше чи пізніше цієї дати. Отже, в адміністративній процедурі термін є вказівкою на момент часу (дату, день, подію), у який необхідно вчинити дію чи прийняти рішення, або ж з яким пов’язано настання юридичних наслідків.

Отже, строком слід вважати проміжок часу, який має початковий і кінцевий моменти, що можуть визначитися в різні способи, але завжди існують. Терміном є лише момент часу, з яким пов’язано вчинення дії або прийняття рішення, а також настання юридично значущих наслідків. При цьому сам “термін” визначається через категорії “день”, “момент”, конкретну дату чи подію. Можемо констатувати, що і строки, і терміни в адміністративному провадженні є проявами темпоральності в адміністративній процедурі, але мають різне змістове наповнення та юридичне значення.

Строки завжди обмежені термінами, хоча й не в будь-якому разі їх можна чітко визначити, приміром, учасник адміністративного провадження має право подати до адміністративного органу свої пояснення та / або зауваження у справі на будь-якому етапі провадження до моменту прийняття адміністративного акта, а в разі проведення слухання у справі – до дня проведення або під час слухання. У такому приписі визначено кінцевий момент строку подання клопотання. Щодо початкового, то він пов’язаний із початком провадження або вступом особи в адміністративне провадження, а отже, теж може бути визначений.

Строки в адміністративній процедурі відіграють важливу роль. Як влучно відзначив В. Луць, строки дисциплінують учасників правових зв’язків, забезпечують чіткість і визначеність у правах та обов’язках суб’єктів²².

²² В. Луць, ‘Строки і терміни в новому Цивільному кодексі України’ [2003] 11 Юридична Україна 3–8.

В адміністративному провадженні зі строками пов'язують правові наслідки, що мають значення як для адміністративного органу, так і для учасників провадження та осіб, які сприяють розгляду справи.

Строк є важливим чинником правової визначеності, яка, своєю чергою, становить елемент верховенства права. Конституційний Суд України зазначив, що принцип правової визначеності вимагає чіткості, зрозумілості й однозначності правових норм, зокрема їх передбачуваності (прогнозованості) та стабільності²³. Стану правової визначеності можна досягти 'лише шляхом законодавчого закріплення якісних, зрозумілих норм'²⁴. У науковій літературі відзначено, що юридична визначеність забезпечує можливість учасникам правовідносин планувати власну діяльність на перспективу, надає їм упевненості у захищеності своїх прав і законних інтересів²⁵.

Вважаємо, що законодавче закріплення строків і порядку їх обчислення сприяє чіткій визначеності у правовому регулюванні, що забезпечує суб'єктам права можливість передбачати, у який період часу або до якого чи в який момент вони мають право чи зобов'язані вчинити дії, прийняти рішення або утриматися від певної поведінки.

Як приклад значущості правил обрахунку строків наведемо ст. 38 Кодексу України про адміністративні правопорушення²⁶ (далі – КУпАП), яка встановлює строки накладення адміністративних стягнень. Закріплюючи певні проміжки часу, впродовж яких на особу може бути накладено адміністративне стягнення, законодавець у КУпАП не визначив порядок обчислення такого строку, зокрема, коли починається його перебіг, що є вкрай важливим для забезпечення прав особи, яка притягається до адміністративної відповідальності. Так, у разі фіксації початку перебігу строку накладення адміністративного стягнення з наступного після вчинення порушення або його виявлення дня може бути погіршено становище особи порівняно з підходом, за якого першим днем строку накладення стягнення буде день вчинення або виявлення проступку.

Важливість строків у адміністративному провадженні підсилюється їх відображенням у принципах адміністративної процедури. Йдеться про такі, як своєчасність і розумний строк, що закріплені у ст. 13 ЗАП. Підкреслимо,

²³ Рішення Великої палати Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 49 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) пункту 7 частини другої статті 42 Закону України "Про вищу освіту" від 20 грудня 2017 р. № 2-р/2017 <<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v002p710-17#Text>> (дата звернення 16.12.2024).

²⁴ Рішення Конституційного Суду України (Велика палата) у справі за конституційними поданнями Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини та 65 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень пункту 5 частини першої статті 3, абзацу третього частини третьої статті 45 Закону України "Про запобігання корупції", пункту 2 розділу II "Прикінцеві положення" Закону України "Про внесення змін до деяких законів України щодо особливостей фінансового контролю окремих категорій посадових осіб" від 6 червня 2019 р. № 3-р/2019 <<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v003p710-19#Text>> (дата звернення 16.12.2024).

²⁵ О Щербанюк, Л Бзова, 'Застосування принципу юридичної визначеності при розгляді адміністративних справ' [2022] 70 Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія право 365.

²⁶ Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон України від 7 грудня 1984 р. № 8073-X <<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>> (дата звернення 16.12.2024).

що принципи адміністративної процедури мають неабияке значення для правового регулювання порядку розгляду і вирішення адміністративних справ. Ми вже акцентували увагу на їх практичній значущості: по-перше, норми про принципи можуть застосовуватися напямую в разі, коли в Законі є посилання на них; по-друге, через принципи тлумачаться деякі категорії та положення; по-третє, відповідно до ч. 2 ст. 3 ЗАП законом можуть бути встановлені особливості адміністративного провадження для окремих категорій адміністративних справ; такі особливості повинні відповідати принципам адміністративної процедури, визначеним ЗАП. А отже, при конкуренції правових норм припис спеціального закону буде застосовуватися лише в тому разі, якщо він не вступатиме в суперечність із принципами адміністративної процедури²⁷. Принципи адміністративної процедури, по суті, є критеріями перевірки адміністративними судами оскаржуваних рішень, дій і бездіяльності суб'єктів владних повноважень. Із набуттям чинності Законом України «Про адміністративну процедуру» суди отримали тлумачення змістового наповнення критеріїв оцінки актів публічної адміністрації. Крім того, науковці стверджують, що принципи адміністративної процедури відіграють роль орієнтирів для подальшого вдосконалення чинного законодавства²⁸.

Своєчасність свідчить про такий розгляд адміністративної справи, за якого прийняття у справі рішення (адміністративного акта) не втратить для особи актуальності. Своєчасність як категорія є доволі оціночною, адже може бути підтверджена або спростована в кожному конкретному провадженні через оцінювання оперативності (швидкості) розгляду справи у прив'язці до настання або ненастання обставин, за яких в особи ще залишається потреба у вирішенні такої справи. Своєчасність передусім пов'язана зі строком розгляду адміністративної справи і дотриманням процедурних строків.

ЗАП установив розумний строк як принцип адміністративної процедури. У ч. 1 ст. 13 цього Закону надано тлумачення розумного строку – це найкоротший строк, достатній для здійснення адміністративного провадження. Його максимальна межа не має перевищувати строк розгляду справи, передбачений законом. Розумність строку в кожному адміністративному провадженні може бути перевірена / оцінена через зіставлення таких чинників, як кількість справ, щодо яких адміністративний орган здійснює провадження, період часу, який орган витрачає на вирішення кожної справи, її складність, кількість учасників провадження, чи сприяє їх поведінка здійсненню провадження без зволікань або ж, навпаки, уповільнює. Розумний строк визначається з урахуванням усіх існуючих обставин, які адміністративний орган

²⁷ І Бойко, 'Принципи адміністративної процедури та їх практичне значення' [2023] 4(90) Вісник НААУ 47.

²⁸ О Соловійова, 'Принципи адміністративної процедури: чи вся діяльність публічної адміністрації має їм відповідати?' <<https://uplan.org.ua/analytics/pryntsyru-administratyvnoi-protsedury-chy-vsia-diialnist-publichnoi-administratsii-maie-im-vidpovidaty>> (дата звернення 16.12.2024).

має взяти до уваги при здійсненні провадження. Проте лише з метою прискорення вирішення справи не можна допускати нехтування необхідними процедурними діями, без яких не може бути прийнято правильне рішення у справі. Якщо в органі є потреба додатково вивчити обставини справи, тим самим збільшити час на її вирішення, то адміністративний орган має діяти з огляду на принцип пропорційності.

Адміністративний орган повинен не зволікати зі здійсненням провадження, намагатися вчинити необхідні дії та приймати рішення так швидко, наскільки йому це дозволяє завантаженість і складність справи. Орган не може зловживати наявним для вирішення справи часом у випадках, коли має можливість прийняти рішення в найкоротші строки.

Здійснення провадження без зволікань залежить передусім від правильної організації роботи службовців у адміністративному органі. Прискоренню розгляду справи сприяє належне сприяння особі з боку адміністративного органу через роз'яснення та консультування у справі.

Вимога діяти швидко законодавцем окреслюється також за допомогою термінів “невідкладно” і “негайно”, які, по суті, є способами вчинення процедурних дій / прийняття процедурних рішень. Зазначені категорії є близькими за змістом. “Невідкладність” означає, що діяти треба не відкладаючи питання, пріоритетно, не переводячи увагу на інші справи. Проте в самому ЗАП доволі часто зроблено застереження на кшталт “але не пізніше трьох / п'яти / тощо днів”. Тим самим законодавець встановив і граничні строки для вчинення дії невідкладно.

Натомість “негайність” глумачиться як необхідність діяти у той же час, зараз, у той самий момент або дуже швидко після чогось. Приміром, адміністративний орган зобов'язаний у разі особистого звернення із заявою негайно (за можливості) вручити особі повідомлення про залишення заяви без розгляду (ст. 43 ЗАП). При цьому законодавець підкреслив негайність вчинення таких дій одразу словами “безпосередньо в адміністративному органі”, хоча й допустив гнучкість у поведінці адміністративного органу через слово “за можливості”.

Отже, своєчасність і розумний строк як принципи адміністративної процедури є дороговказами для оперативного вирішення справи; вони зв'язують адміністративний орган зобов'язанням не лише дотримуватися встановлених законом строків, а й діяти, зважаючи на певні обставини справи, інтереси особи у якнайскорішому вирішенні справи, не зволікаючи з вчиненням процедурних дій і прийняттям процедурних рішень. Субсидіарно забезпечують дію цих принципів також ефективність, яка вимагає діяти з найменшими витратами часу та інших ресурсів, добросовісність, що зобов'язує адміністративний орган зважати на мету, з якою здійснюється провадження, розсудливість як вимога керуватися здоровим глуздом при здійсненні адміністративного провадження.

Класифікація в праві завжди має теоретичне забарвлення, проте є й практично значущою, адже дає змогу зрозуміти природу явища (або категорії), виокремити його ознаки, властивості, що, врешті-решт, сприяє належному правозастосуванню. Саме з цією метою вважаємо за потрібне навести види строків у адміністративній процедурі.

Строки ініціювання адміністративного провадження та процедурні строки

Варто виділити в окремий вид строки ті, що встановлені для звернення особи до адміністративного органу із заявою; вони визначають проміжки часу, впродовж яких особа може ініціювати провадження. Самі ці строки, так би мовити, “знаходяться поза межами адміністративного провадження”, що й дає змогу їх виокремити.

ЗАП не закріплює строк для звернення особи із заявою до адміністративного органу. Цей строк пов’язаний із наявністю в особи суб’єктивного публічного права. Приміром, особа із досягненням певного віку може звернутися із заявою про реєстрацію її суб’єктом господарювання. І таке право за особою залишається, доки вона є дієздатною. Водночас Законом України “Про державну допомогу сім’ям з дітьми”²⁹ встановлено, що допомога при народженні дитини призначається за умови, якщо звернення за її призначенням надійшло не пізніше дванадцяти місяців з дня народження дитини. У такому випадку особа обмежена певним, визначеним строком для звернення за призначенням допомоги.

Також у адміністративного органу є строк для ініціювання втручального провадження (інспекційного, щодо притягнення особи до адміністративної відповідальності, застосування адміністративно-господарських або фінансових санкцій тощо). Як правило, він обмежується строками притягнення до відповідальності або положеннями спеціального законодавства про здійснення контролю та нагляду.

З огляду на такий підхід можемо припустити, що в адміністративній процедурі є два види строків – строки ініціювання адміністративного провадження (звернення особи із заявою, прийняття наказу про проведення перевірки, складення протоколу про адміністративне правопорушення тощо) та процедурні строки, які власне й визначають темпоральний рух справи від її початку до завершення, яке в різних провадженнях може бути пов’язано з прийняттям адміністративного акта або прийняттям рішення за скаргою і навіть виконанням адміністративного акта.

²⁹ Про державну допомогу сім’ям з дітьми: Закон України від 21 листопада 1992 р. № 2811-ХІІ <<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-12#Text>> (дата звернення 16.12.2024).

*Строки для особи / учасника провадження та строки
для адміністративного органу*

Для особи в адміністративному провадженні встановлені певні проміжки часу, в які вона може реалізувати своє право або вчинити процедурну дію – подати клопотання, пояснення, документи, інші докази, усунути недоліки заяви, добровільно виконати адміністративний акт тощо.

Якщо в поданій особою заяві містяться недоліки (помилки, недостовірні відомості, до заяви додано неповний пакет документів), то особі дається строк для їх усунення. Його визначає сам адміністративний орган, а особа може клопотати про його продовження.

Особа може подавати адміністративному органу клопотання впродовж всього адміністративного провадження, а запит про надання матеріалів справи для ознайомлення – навіть після завершення адміністративного провадження.

Для публічної адміністрації Законом України “Про адміністративну процедуру” встановлено низку строків у адміністративному провадженні. Передусім це строк розгляду справи, її перегляду за скаргою; строк, у який має бути розглянуто клопотання учасника провадження; строк, у який заява має бути надіслана за належністю; прийнято рішення про відвід посадової особи від здійснення адміністративного провадження; оформлено адміністративний акт у письмовій формі; доведено адміністративний акт до відома особи; повідомлено осіб про початок провадження у справі та деякі інші.

Дотримання адміністративним органом процедурних строків свідчить про забезпечення законності. Проте орган має зважати й на інші вимоги (принципи), що до нього закон пред’являє в адміністративному провадженні, – своєчасності, прийнятті рішення в розумні строки, ефективності, пропорційності тощо.

Строки, передбачені для адміністративного органу, мають забезпечувати особі право на розгляд її справи в розумні строки та своєчасне прийняття адміністративного акта. І особа вправі розраховувати на таку поведінку з боку представників влади.

Проте з огляду на завантаженість адміністративного органу, складність справи, потребу дослідити численні докази або взяти пояснення у великої кількості осіб, адміністративному органу не завжди вдається дотриматися передбачених законом граничних строків розгляду справи. У такому разі адміністративний орган має право продовжити строк адміністративного провадження.

Строки в адміністративному провадженні можна поділити на ті, що встановлені законом, і ті, що встановлює адміністративний орган. До першого виду належать строк розгляду адміністративної справи; строк оскарження адміністративного акта, процедурного рішення чи дії; строк перегляду справи; строк прийняття рішень за результатами розгляду клопотань учасників

провадження тощо. Такі строки можуть бути закріплені Законом України “Про адміністративну процедуру” або спеціальними законами, що визначають особливості провадження в окремих категоріях справ. Причому переважно ЗАП встановлює пріоритет спеціальних строків над загальними; це стосується строків розгляду справи, строків подання скарги та перегляду справи. Водночас більшість процедурних строків закріплені саме в ЗАП, що має загальний характер для всіх сфер публічного адміністрування. До другого виду строків віднесемо строк для усунення заявником недоліків заяви, строк виконання адміністративного акта в добровільний спосіб, строк для надання необхідних для вирішення справи документів і відомостей за запитом адміністративного органу тощо. Надання адміністративному органу повноваження визначати протяжність таких строків дає змогу забезпечувати ефективність провадження; при цьому адміністративний орган має діяти добросовісно і розсудливо, зважати на можливості особи вчинити ту чи іншу дію у відведений для цього строк, та наслідки, які можуть мати місце у зв’язку з необґрунтованим збільшенням або зменшенням строку. Приміром, адміністративний орган надає особі строк, упродовж якого вона може добровільно виконати адміністративний акт. У разі невиконання особою такого акта вже можуть бути застосовані примусові механізми забезпечення такого виконання. При визначенні строку на добровільне виконання вимог адміністративний орган має врахувати можливості особи вчинити певні дії у визначений проміжок часу, негативні наслідки, до яких може призвести невиконання адміністративного акта. При цьому адміністративний орган має дотримуватися принципу пропорційності при визначенні строку на добровільне виконання – врахувати як приватні інтереси особи, так і публічний інтерес до того, щоб вимога органу була реально виконана.

Ще один важливий вид строку в адміністративній процедурі – *преклюзивний* (або присічний, присікальний, обмежений). До прикладу, в абз. 2 ч. 2 ст. 90 ЗАП встановлено, що заява про перегляд адміністративного акта подається протягом трьох місяців з дня, коли стало відомо про обставини, передбачені частиною першою цієї статті, але не пізніше п’яти років з дня його прийняття. П’ятирічний строк і є таким, що обмежує особу в можливості подати заяву.

Преклюзивний строк і його поновлення стали предметом висновків Верховного Суду. У рішенні у справі № 340/2259/23 зазначено, що, за загальним правилом, преклюзивний строк не підлягає поновленню, водночас у виключних випадках строк може вважатися таким, що розпочався пізніше або є незавершеним, а особа такою, що не втратила можливості реалізації свого права³⁰.

³⁰ Постанова Верховного Суду від 20 червня 2024 р. у справі № 340/2259/23 <<https://reyestr.court.gov.ua/Review/119880042>> (дата звернення 16.12.2024).

Такий виключний випадок повинен передбачати в сукупності такі умови: 1) наявність непереборних обставин, які пов'язані з дійсними істотними та об'єктивними перешкодами чи труднощами для своєчасного вчинення відповідних дій та / або поважних причин, які не залежали від волі та дій особи, що підтверджені доказами, належність яких повинна бути перевірена уповноваженим органом або судом; 2) відсутність підстав стверджувати про можливу бездіяльність (недобросовісність) особи, що може виражатися у її незацікавленості у дотриманні встановлених строків або умисному ухиленні від вчинення необхідних активних дій, передбачених законодавством; 3) вчинення особою відповідних активних дій з метою реалізації свого права на передбачені законом соціальні гарантії.

Висновки, сформовані Верховним Судом у цій справі, є обов'язковими для адміністративного органу в силу приписів ч. 4 ст. 6 ЗАП, а також ч. 5 ст. 13 Закону України "Про судоустрій і статус суддів"³¹.

До строків як триваючої часової категорії застосовуються такі поняття, як "обчислення", "початок перебігу", "закінчення", "поновлення", "продовження", "зупинення" тощо.

Початком строку є наступний день після настання події, з якою пов'язано його початок. Такими подіями в адміністративному провадженні є початок провадження, зокрема реєстрація заяви, отримання запиту, отримання матеріалів справи. Початковий момент строку не завжди закріплений у законі. Проте, як ми вже зазначали, його можна визначити з огляду на логіку правового регулювання адміністративного провадження.

Кінцевий момент строку визначається залежно від одиниці його обрахування: строк, що обчислюється годинами, закінчується в останню хвилину останньої години строку; днем закінчення строку вважається день, на який припадає останній день визначеного строку; строк, що обчислюється місяцями, закінчується у відповідне число останнього місяця строку; якщо кінець строку, що обчислюється місяцями, припадає на місяць, що не має відповідного числа, строк закінчується в останній день такого місяця.

Крім того, деякі строки встановлюються через формулювання "не пізніше трьох / десяти тощо днів з дня надходження / отримання". Приміром, клопотання особи адміністративний орган має розглянути не пізніше трьох робочих днів з дня його надходження.

ЗАП установлено, якщо останній день строку припадає на святковий, вихідний або неробочий день, то днем закінчення строку вважається перший робочий день, що настає за святковим, вихідним або неробочим днем. Мета такого припису – упередити ситуацію, коли строк, наданий особі для вчинення процедурної дії, міг би випадково скоротитися за рахунок вихідних днів.

³¹ Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 2 червня 2016 р. № 1402-VIII <<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#n56>> (дата звернення 16.12.2024).

Завершення строку також може бути пов'язано з настанням певної події – прийняттям адміністративного акта, проведенням слухань у справі, завершенням виконання адміністративного акта. Строк, закінчення якого пов'язано з подією, що повинна неминуче настати, закінчується наступного дня після настання події.

Якщо особа звертається особисто до адміністративного органу для вчинення якоїсь дії, то вона має зважати на період, у який орган працює. Кінець робочого часу в адміністративному органі в останній день строку є й закінченням процедурного строку. Також документ вважається наданим у строк, якщо він відправлений поштою або іншими засобами телекомунікаційного зв'язку до 24 години в останній день строку.

Поновлення процедурного строку передбачено ч. 5 ст. 33 ЗАП. Поновити можна строк, установлений законом. Якщо ж строк установлено адміністративним органом, то він може бути продовжений.

Строк поновлюється за клопотанням особи. Для поновлення строку адміністративний орган має впевнитися, що особа мала поважну причину для його пропуску. Поновлення строку без поважної причини слід вважати протиправним.

Закон не тлумачить, що є поважними причинами, але називає такими зокрема, хворобу та відрядження (приміром, ч. 2 ст. 80 ЗАП). Вважаємо, що до поважних причин пропуску строку можна також віднести відключення електрики, помилки в поштовому обслуговуванні. При цьому важливо встановити зв'язок між причиною та несвоєчасністю вчинення процедурної дії, а також з'ясувати тривалість наявності обставини, що перешкоджала вчиненню процедурної дії, зокрема, чи існувала вона весь період процедурного строку або тільки скоротила час на вчинення певної дії.

Подання особою клопотання є формальною підставою для поновлення строку. Передумовою його подання є пропуск процедурного строку, а отже, клопотання не може бути подано, якщо строк вчинення процедурної дії не завершено, навіть, якщо в особи залишається обмаль часу для вчинення необхідних дій. Принагідно зазначимо, що в ЗАП міститься застереження, що строк подання скарги не вважається пропущеним у разі незазначення в адміністративному акті строку та порядку його оскарження (ч. 4 ст. 80).

Для подання клопотання для поновлення строку теж установлюються строки. Так, звернення про поновлення строку подання скарги може бути подано протягом десяти робочих днів з дня припинення обставин, що були поважною причиною пропуску строку подання скарги.

ЗАП прямо не вказує, чи може особа подати разом із клопотанням про поновлення пропущеного строку вчинити дію, строк вчинення якої вона пропустила, приміром, подати скаргу. Проте аналіз ч. 2 ст. 80 ЗАП дає підстави дійти висновку, що особа має два варіанти дій при поновленні строків:

1) подати клопотання про поновлення пропущеного строку і в разі його задоволення – подати скаргу або 2) подати разом із клопотанням про поновлення пропущеного строку скаргу на адміністративний акт; у такому разі вже в рішенні за скаргою адміністративний орган зазначає про поновлення строку подання скарги та поважні причини його пропуску.

Якщо особа вчинила процедурну дію із запізненням, пропустивши відведені для цього строки, то адміністративний орган не обов'язково мав би вимагати від особи подання клопотання про поновлення строку. Приміром, це може мати місце у випадку, якщо адміністративному органу вже відомо про наявність поважної причини для пропуску строку. При цьому адміністративний орган за своєю ініціативою може поновити строк, зазначивши про це, приміром, у рішенні за скаргою, поданою з пропусченням строку. Саме такий висновок можна зробити із формулювання абз. 2 ч. 2 ст. 80 ЗАП. Клопотання від особи про поновлення строку адміністративному органу скоріше потрібно, щоб упевнитися, що особа прагне поновлення пропущеного строку. І хоча про це прямо не вказано в законі, такий висновок ґрунтується на розсудливості та добросовісності як вимогах, що висуваються до адміністративного органу в адміністративному провадженні.

Період часу, в який пропущений строк, може бути поновлено, нерідко обмежено присічним строком. Так, звернення про поновлення строку подання скарги може бути подано не пізніше одного року з дня прийняття адміністративного акта.

Адміністративний орган наділений повноваженням продовжити процедурний строк. Так, при залишенні заяви без руху за клопотанням заявника адміністративний орган може продовжити строк усунення виявлених недоліків (ст. 43 ЗАП). Також можуть бути продовжені й строки розгляду адміністративної справи. У ч. 4 ст. 34 ЗАП установлено, що адміністративний орган може зробити це одноразово й не більш як на п'ятнадцять календарних днів, якщо інше не передбачено законом. У першому прикладі адміністративний орган продовжує строк, який ним попередньо встановлено, а в другому – граничний строк розгляду справи, що визначений законом.

Законом України “Про адміністративну процедуру” також передбачена можливість і зменшення строку для вчинення процедурної дії. Так, у ч. 2 ст. 32 цього Закону зазначено, що запрошення учасника адміністративного провадження, особи, яка сприяє розгляду справи, здійснюється не пізніше ніж за сім календарних днів до дня відповідної процедурної дії; цей строк може бути зменшено в разі, якщо обставини потребують прийняття рішення у найменший строк, про що в запрошенні надається обґрунтоване пояснення. Важливо, що законодавець надав адміністративному органу можливість діяти ефективно (зменшувати строк за нагальної потреби), але зобов'язав

обґрунтовувати такі дії, очевидно, задля запобігання зловживанню з боку публічної адміністрації.

Новелою національного законодавства, що встановлена у ч. 6 ст. 33 ЗАП, є можливість зупинити адміністративне провадження. При цьому зупиняється й перебіг усіх строків у справі. Такий підхід є важливою гарантією належного та об'єктивного розгляду адміністративної справи.

Варто зазначити, що при зупиненні строку граничний строк розгляду справи не збільшується. У ті проміжки часу, коли провадження зупинено, адміністративний орган не вчиняє жодних процедурних рішень і не приймає процедурні рішення, адже для цього є перешкоди, приміром, відсутність результатів експертизи або висновків, необхідних для вирішення справи. Натомість при продовженні строку маємо й більшу кількість часу на розгляд і вирішення справи й у весь цей період адміністративний орган має право вчиняти дії та ухвалювати рішення.

Адміністративно-процедурні строки можуть обчислюватися календарними та робочими днями. Чітке визначення цього має важливе значення для організації роботи адміністративних органів та забезпечення прав особи. Новелою ЗАП є правило обчислення строків у тих випадках, коли в нормативно-правовому акті не міститься вказівки про те, у календарних чи робочих днях визначений строк. Для цих випадків передбачено правило: строк, що становить десять днів і менше, обчислюється робочими днями, а більше десяти днів – календарними днями.

Звернемо увагу ще на одну особливість установлення строків у адміністративній процедурі – так звану безстроковість. Йдеться про ситуації, коли особа може оскаржити бездіяльність щодо прийняття адміністративного акта в будь-який час після завершення строку, встановленого для його прийняття. Таке положення закріплено у ст. 80 ЗАП – скарга на бездіяльність адміністративного органу може бути подана в будь-який час після спливу строку прийняття адміністративного акта. Отже, такий строк має початковий момент, але не має кінцевого.

Висновки. Строки в адміністративній процедурі забезпечують юридичну визначеність як елемент верховенства права через гарантування особі можливості планувати свою поведінку в адміністративному провадженні та прогнозувати очікування дій і рішень від адміністративного органу. У ЗАП закріплено лише категорію “строк” як проміжок часу, що має юридичне значення, проте в Законі застосовано й терміни як вказівки на конкретні дати чи події, коли необхідно вчинити процедурні дії / прийняти процедурні рішення або з якими пов'язано настання певних юридичних наслідків чи станів. Значущість строків підтверджується їх втіленням у принципи адміністративної процедури, зокрема, такі, як своєчасність і розумний строк. Практичну важливість має розподіл строків у адміністративній процедурі на види: строки ініціювання провадження та процедурні строки; строки для особи та строки

Ірина Бойко

для адміністративного органу; строки, встановлені законом, та строки, визначені адміністративним органом; преклюзивний (присічний, присікальний, обмежувальний) строк. Важливими правилами обчислення строків є такі: визначення початкового та кінцевого моментів строку, можливість поновлення пропущеного строку, продовження й зменшення строку, його зупинення, презумпція щодо календарних і робочих днів для обчислення строків.

REFERENCES

Bibliography

Authored books

1. Huiivan P, *Teoretychni pytannia strokiv u pryvatnomu pravi* (Pravo 2014).

Edited books

2. *Slovar ukrainskoi movy: v 4 t. T. 4: R–Ia* (B Hrinchenko uporiad, Kievskaiia staryna, Leksikon 1996).
3. *Slovyk ukrainskoi movy: v 11 t. T. 10: T–F* (I K Bilodid holova redkol, Nauk dumka 1979).
4. *Ukrainska dilova mova: praktychnyi posibnyk na shchoden* (M Hinzburh red, Torsinh 2003).

Journal articles

5. Boiko I, 'Pryntsypy administratyvnoi protsedury ta yikh praktychne znachennia' [2023] 4(90) Visnyk NAAU 47.
6. Husariiev S, 'Funktsiia strokiv u tsyvilnomu pravi Ukrainy' [2023] 3(40) Pravova pozytsiia 37–144.
7. Zastavna S, 'Pro stroky i terminy v natsionalnomu pravi Ukrainy' [2013] 2 Naukovi zapysky Lvivskoho universytetu biznesu ta prava 120.
8. Kiriiaik O, 'Spivvidnoshennia poniat "termin" i "moment u chasi" za tsyvilnym zakonodavstvom Ukrainy' [2021] 3 Pidpriemnytstvo, hospodarstvo i prav 35.
9. Koroied S, 'Problema obchyslennia zahalnogo stroku rozghliadu zaiav v administratyvni protseduri prypynennia hromadianstva Ukrainy' [2024] 2 International Bulletin on Public Administration and Legal Affairs 92–97.
10. Luts V, 'Stroky i terminy v novomu Tsyvilnomu kodeksi Ukrainy' [2003] 11 Yurydychna Ukraina 3–8.
11. Marits D, 'Zahalna kharakterystyka strokiv (terminiv) ta yikh klasyfikatsiia' [2007] 33 Aktualni problemy derzhavy i prava 88.
12. Podvirna O, 'Stroky ta terminy u tsyvilnomu pravi: temporalnyi aspekt' [2020] 8 Yurydychni naukovyi elektronnyi zhurnal 66–68.
13. Statsiuk R, 'Osnovni pidkhody do vyznachennia poniattia "termin" u suchasni linhvistychnii nauzi' [2016] 5(2) Naukovyi visnyk DDPU imeni I Franka. Seriia "Filolohichni nauky. Movoznavstvo" 112–116.
14. Shcherbaniuk O, Bzova L, 'Zastosuvannia pryntsypu yurydychnoi vyznachenosti pry rozghliadi administratyvnykh sprav' [2022] 70 Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho Natsionalnogo Universytetu. Seriia pravo 365.

Theses

15. Okolotenko D, 'Protsesualni stroky na stadii dosudovoho rozsliduvannia' (dys dokt filosofii, 2024).

Conference papers

16. Bychkova S, 'Strok i termin: spivvidnoshennia zakonodavchych poniat (na pidstavi analizu tsyvilnoho zakonodavstva)', *Ukrainska mova v yurysprudentsii: stan, problemy, perspektyvy: materialy Kh Vseukr. nauk.-prakt. konf.* (Nats. akad. vnutr. sprav 2014) 62.

Websites

17. Soloviova O, 'Pryntsypy administratyvnoi protsedury: chy vsia diialnist publichnoi administratsii maie yim vidpovidaty?' <<https://uplan.org.ua/analytics/pryntsypy-administratyvnoi-protsedury-chy-vsia-diialnist-publichnoi-administratsii-maie-im-vidpovidaty>> (accessed 16.12.2024).

Iryna Boiko

TERMS IN THE ADMINISTRATIVE PROCEDURE

ABSTRACT. An important factor in administrative proceedings is the time factor, which affects the ability of a person to exercise his rights, fulfill the obligations provided for by law, as well as the course of consideration of the case by the public administration regarding the person.

The purpose of this scientific article is to study the essence of time limits and other temporal categories in the administrative procedure, in particular, demarcation of their content, delineation of the practical meaning of time limits, their distribution into types that have practical significance in law enforcement, analysis of legislative prescriptions regarding the calculation of time limits in administrative proceedings, their renewal, extension, reduction and termination.

The scientific article emphasizes that the Law of Ukraine "On Administrative Procedure" is an act of a general nature, which established universal provisions on deadlines in the administrative procedure and the order of their calculation. The author stated the absence of a single approach in the rule-making technique to the use of the categories "term" and "term", which gave rise to the chaotic nature of their consolidation in legislative acts. The differences in the content of these categories were highlighted, which allowed them to be distinguished. The importance of meeting the deadlines in the implementation of administrative proceedings is emphasized, which provides a person with legal certainty and predictability in relations with the public administration and ultimately guarantees the rule of law. The importance of deadlines in administrative proceedings is confirmed by their enshrining in such principles of administrative procedure as timeliness and a reasonable deadline, which oblige the administrative body to act quickly when deciding an administrative case, to take into account the significance of the administrative act for the person, but also allow taking into account the workload, complexity of the case and other factors.

The author gives the types of deadlines in the administrative procedure, in particular, the deadlines for initiating administrative proceedings and procedural deadlines, deadlines for a person and for an administrative body, deadlines established by law and those determined by an administrative body, preclusive deadlines.

The procedure for calculating deadlines, in particular, establishing the initial and final moments, as well as the rules for renewing the missed deadline, extending it, reducing it, and stopping it, were analyzed.

KEYWORDS: administrative procedure, term, administrative proceedings, administrative case, principles, administrative act, procedural decision, procedural action, reasonable term, timeliness.